

УДК 343.98:[37.09:684.4]

DOI: 10.37025/1992-4437/2022-38-2-87

М. С. Беднарчук, кандидат технічних наук, професор,
завідувач сектору моніторингу
та інформаційного забезпечення,
Львівський науково-дослідний експертно-
криміналістичний центр МВС України, м. Львів
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4327-8390>

Я. І. Заяць, аспірант,
Львівський торговельно-економічний
університет, м. Львів
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3763-3701>

С. М. Долинський, заступник завідувача
відділу товарознавчих, автотоварознавчих
та гемологічних досліджень –
завідувач сектору товарознавчих
та гемологічних досліджень,
Львівський науково-дослідний експертно-
криміналістичний центр МВС України, м. Львів
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9282-3893>

О. Д. Яровий, завідувач сектору
автотоварознавчих досліджень
відділу товарознавчих, автотоварознавчих
та гемологічних досліджень,
Львівський науково-дослідний експертно-
криміналістичний центр МВС України, м. Львів
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8772-7111>

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ШКІЛЬНИХ МЕБЛІВ ПОВІДОМЛЕННЯ 1

ТОВАРОЗНАВЧІ ВИМОГИ ДО МЕБЛІВ ДЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ, НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ТА НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ ДЛЯ ЇХ ДОСЛІДЖЕННЯ СУДОВИМ ЕКСПЕРТОМ

Мета статті полягає в науковому обґрунтуванні й формуванні нормативно-правової бази та переліку нормативних документів, які дозволять забезпечити максимально можливий ступінь повноти експертного дослідження та вирішити актуальне науково-практичне завдання зі встановлення відповідності фактично наявних у закладах освіти меблів для Нової української школи чинним вимогам до цієї продукції меблевого виробництва. **Методологія.** Достовірність отриманих результатів і висновків цього дослідження забезпечено використанням комплексу загальнонаукових (аналіз і синтез, індукція і дедукція, аналогія і моделювання, абстрагування і конкретизація, системний аналіз) та спеціальних методів пізнання (мислений експеримент, ідеалізація, формалізація, узагальнення, конвергенція). **Наукова новизна.** Уперше у вітчизняній судовій товарознавчій експертизі: сформульовано загальні вимоги до основних споживчих властивостей меблів для Нової української школи, які забезпечують задоволення потреб реформи освіти в Україні; сформовано науково обґрунтовану номенклатуру нормативних документів, необхідних судовому експертові для проведення повного дослідження та надання об'єктивного висновку про відповідність стандартизованих показників споживчих властивостей меблів для Нової української школи вимогам, передбаченим чинними державними стандартами України. **Висновки.** Результатами науково-дослідних і пошукових робіт та узагальнення практичного досвіду діяльності Львівського НДЕКЦ МВС доведено, що науково-теоретична і практична проблема товарознавчого дослідження меблів для Нової української школи потребує невідкладного розв'язання. Водночас констатовано, що розвідку в цьому напрямі здійснено у три етапи. На першому акцентовано увагу на розкритті товарознавчих особливостей меблів для Нової української школи; аналізуванні чинних в Україні нормативних документів на меблі для Нової української школи і формуванні нормативно-правової та нормативної бази дослідження. Другим і третім етапами передбачено розроблення загальних положень (понятійний апарат, класифікація, товарознавча характеристика тощо) та встановлення відповідності меблів для Нової української школи вимогам чинних державних стандартів України – їх результати висвітлюватимуться

окремими повідомленнями. Виокремлено товарознавчі характеристики меблів для Нової української школи, серед яких основні: функціональність і комфортність; відповідність антропометрії, фізіології і психології школярів, а також комплексу предметів Нової української школи як освітнього середовища; виготовлення на уніфікованій базі; екологічність; надійність, довговічність, ремонтпридатність. Водночас розкрито особливості дослідження відповідності меблів для Нової української школи чинним вимогам, що полягають у формуванні номенклатури нормативно-правових і нормативних документів, які потрібно використати, складаючи висновок судового експерта, і які у висновку судового експерта зазначаються як інформаційні джерела, використані під час експертизи. Утім, для встановлення відповідності досліджуваних меблів для Нової української школи чинним вимогам судовому експертові-товарознавцю необхідно сформувати чотири умовні групи джерел інформації та відповідні документи (загальнотеоретичні, нормативно-правові, нормативні та надані ініціатором). Запропоновано перелік нормативно-правових і нормативних документів для встановлення судовим експертом-товарознавцем відповідності столів і стільців для Нової української школи чинним вимогам: ДСТУ 3993-2000. Товарознавство. Терміни та визначення; ДСТУ 2080-92. Продукція меблевого виробництва. Терміни та визначення; «Товарознавство. Непродовольчі товари: меблі» (підручник); «Судово-товарознавча експертиза меблевих виробів» (методичний посібник); Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи; Вимоги до шкільних меблів для Нової української школи; Єдиний закупівельний словник. ДК 021:2015; ДСТУ ГОСТ 16371:2016. Меблі. Загальні технічні умови; ДСТУ ГОСТ 22046:2004. Меблі для навчальних закладів. Загальні технічні умови; ГОСТ 11015-93 (ISO 5970-79). Столы ученические. Типы и функциональные размеры; ГОСТ 11016-93 (ISO 5970-79). Стулья ученические. Типы и функциональные размеры; специфікація до тендерної документації (надана ініціатором). Крім того, слід наголосити, що отримані результати дослідження поглиблюють методичні, нормативно-правові та практичні питання судової експертизи, які сприяють розвитку інформаційної бази судової експертизи через широкое використання державних стандартів України.

Ключові слова: Нова українська школа; меблі для Нової української школи; вимоги до меблів; товарознавчі вимоги до меблів для Нової української школи; нормативно-правові та нормативні документи; судова товарознавча експертиза; судова товарознавча експертиза шкільних меблів.

Вступ

Створення належних умов для всебічного розвитку особистості через забезпечення гармонійного предметного оточення, яке відповідає матеріальним, культурним і духовним потребам усіх громадян, досягнення комфортності в усіх сферах життя, сприяння належній реалізації діяльності людини в предметному оточенні тощо є важливим складником комплексної мети, що сповнюватиметься в результаті євроінтеграції України (Kosenko, 2015a; Shevchenko, 2020).

У зазначеному контексті особливої ваги набуває відповідність меблів потребам сучасного суспільства на рівні вимог нормативно-правових і нормативних документів. У товарознавчому розумінні стосовно конкретних меблевих виробів таку відповідність забезпечують стандартизовані вимоги до числових значень окремих показників споживних властивостей (*Ukrainska akademiia zovnishnoi torhivli*, 2000, DSTU 3993-2000).

Відомо (Kolomiets, Prytul'ska, & Romanenko, 2001), що товарознавчу експертизу меблів у нашій державі зазвичай виконують експерти Торгово-промислової палати або профільних дослідних установ (наприклад, Українського інституту меблів). Водночас аналіз бази даних Львівського НДЕКЦ МВС України про виконані дослідження засвідчує, що меблеві товари до останніх кількох років практично не були об'єктом дослідження в судовій товарознавчій експертизі.

Крім того, 2018 р. коштом державного бюджету розпочата «реформа освіти, або НУШ [Нова

українська школа], як ми звикли її називати, – одна з найамбітніших в історії незалежної України» (Ustyomenko, & Krylevets (Uporiad.), 2021, s. 3), що передбачає принципово нову організацію освітнього простору (Hurkova, 2020).

Як засвідчує значний зарубіжний (Barrett, Davies, Zhang, & Barrett, 2015; Rodrigues, & Pandeirada, 2018) і вже набутий у НУШ вітчизняний (Kosenko, 2015b) досвід інновацій, у цій організаційній структурі особливе місце належить меблям для школярів, оскільки більшість часу в закладах освіти діти присвячують процесу навчання і відповідно проводять сидючи за столом чи партою. Тому в концепції НУШ зручність організації освітнього простору вважають важливим чинником повноцінного розвитку дитини (*Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy*, 2018, Serpen 21, Vymohy do shkilnykh mebliv dlia Novoi ukrainskoi shkoly) і в частині вимог до меблів для НУШ трактують як відповідність шкільних меблів вимогам стандартів на меблеву продукцію для закладів освіти.

Важливість цього чинника підтверджена результатами досліджень дизайнерів меблів за кордоном (Barrett, Davies, Zhang, & Barrett, 2015; Rodrigues, & Pandeirada, 2018) і в Україні (Kosenko, 2021) та відома в товарознавстві меблевих товарів (Bednarchuk, & Shumskyi, 2009), де, зокрема, зазначено, що антропометричні характеристики меблів для сидіння та розумової праці впливають не лише на формування правильної постави, а й на загальну ефективність навчального процесу, конкретні результати навчання, успішність учнів тощо.

Для матеріального забезпечення НУШ коштом державного бюджету навчальні заклади щорічно отримують потрібну кількість меблів.

У процесі експлуатації фактично наявних сьогодні в закладах освіти меблів для НУШ відповідні служби виявили суттєві недоліки, що дало підстави припустити, що окремі партії таких меблів виготовлені з порушенням вимог державних стандартів, тендерної документації тощо. Оскільки такі порушення мають кримінальний характер, то перед судовими експертами-товарознавцями постало завдання зі встановлення відповідності меблів для НУШ, які були закуплені в окремі заклади освіти, чинним вимогам до цих товарів.

Дослідження меблевих товарів перебуває у сфері інтересів широкого кола вітчизняних науковців різних галузей знань, а також практиків. Зокрема, матеріалознавчі та технологічні аспекти виробництва меблів вивчають І. Г. Войтович, С. В. Гайда, Ю. І. Грицюк, І. М. Заяць, О. А. Кійко, В. М. Максимів, О. Б. Ференц та ін., дизайн меблів – В. М. Бондаренко, Д. Ю. Косенко, Н. Є. Трегуб та ін., товарознавчі аспекти – О. В. Зелінський, Н. П. Кисляк, О. І. Передрій, О. В. Шумський та ін. У судовій товарознавчій експертизі на часі питання дослідження меблевих товарів (in particular, Petrova, 2011; Zhelavska, Pavlenko, Herashchenko, Maistrenko, Sorokina, & Moskalchuk, 2012; Serebinskyi, & Novytska, 2021), висвітлення особливостей дослідження меблевих виробів (Kovalchuk, 2020) тощо. Проте наразі бракує ґрунтовних праць, у яких висвітлюються особливості судової товарознавчої експертизи меблів для НУШ.

Дослідження меблів для НУШ судовим експертом-товарознавцем за своїм змістом є експертизою (Kolomiets, Prytulska, & Romanenko, 2001) меблевих товарів, що базується на класичному процесі контролю якості товару (*Ukrainska akademiia zovnishnoi torhivli*, 2000, DSTU 3993-2000). Тому виконання цього дослідження ми здійснили як послідовність окремих етапів, які передбачають:

розкриття товарознавчих особливостей меблів для НУШ; аналізування чинних в Україні нормативних документів на меблі для НУШ і формування нормативно-правової та нормативної бази дослідження;

розроблення загальних положень (понятійний апарат, класифікація, товарознавча характеристика тощо);

установлення відповідності меблів для НУШ вимогам чинних державних стандартів України.

Утім, на кожному етапі дослідження отримано значні обсяги матеріалу, тому результати наукових розвідок автори подають у вигляді циклу окремих

повідомлень, які відповідають зазначеним етапам, об'єднані єдиною темою та спрямовані на вирішення єдиного науково-практичного завдання.

До комплексу матеріального забезпечення НУШ входить широка номенклатура меблевих товарів (*Nova ukrainska shkola: zasoby navchannia y obladdannia pochatkovykh klasiv*, 2021, Lypen 12). Але об'єктами дослідження Львівського НДЕКЦ МВС України найчастіше були столи і стільці для НУШ. Тому всі повідомлення цього циклу статей побудовано на прикладі саме таких видів меблів.

Отже, діяльність судового експерта-товарознавця, набуваючи комплексного змісту, оскільки завдяки експертному дослідженню меблів для НУШ можна не лише встановити правильність використання державних коштів, а й захистити права учнів як споживачів товарів, закуплених державою для надання освітніх послуг, спрямовується на розширення кола вирішуваних завдань, забезпечуючи виконання вимог Закону України «Про судову експертизу», а також законів України «Про освіту» та «Про захист прав споживачів».

Мета й завдання дослідження

Мета статті полягає в науковому обґрунтуванні й формуванні нормативно-правової бази та переліку нормативних документів, які дозволять забезпечити максимально можливий ступінь повноти експертного дослідження та вирішити актуальне науково-практичне завдання зі встановлення відповідності фактично наявних у закладах освіти меблів для НУШ чинним вимогам до цієї продукції меблевого виробництва.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати комплекс взаємопов'язаних завдань:

окреслити науково-теоретичні і практичні проблеми товарознавчого дослідження меблів для НУШ;

з'ясувати товарознавчі особливості меблів для НУШ та розкрити особливості дослідження відповідності меблів для НУШ чинним вимогам;

проаналізувати чинні в Україні нормативні документи на меблі для НУШ і сформувані нормативно-правову та нормативну базу дослідження цих меблів судовими експертами.

Виклад основного матеріалу

Багаторічний досвід експертної та науково-педагогічної діяльності в царині товарознавства меблів, а також значний досвід судової товарознавчої експертизи меблів для НУШ свідчить про те, що на сучасному етапі розвитку нашого суспільства роль меблів в освітньому процесі варто розглядати крізь призму потреб, які вони мають задовольняти, та виконання відповідних функцій (Bednarchuk, & Shumskyi, 2009).

Виконуючи утилітарні функції, меблі для НУШ мають задовольняти потреби учнів у праці (навчальному процесі) і тимчасовому зберіганні речей.

Меблі є основою інтер'єру. Тому в сучасному виробництві меблів для навчання та дизайну інтер'єрів закладів освіти основну увагу необхідно спрямувати на особистість дитини, її неповторний внутрішній світ, а функціональність меблів розглядати як доказ ставлення до себе і навколишнього світу, ознаку стилю і епохи, філософію діяльності, складник здоров'я і комфорту (Sukhikh, 2018; Bulakh, & Striletska, 2022).

Як основа інтер'єру, архітектура малих форм, меблі для НУШ формою і розмірами мають забезпечити зв'язок з архітектурно-планувальними особливостями приміщень, художнє формування їх об'ємів, сприяти досягненню внутрішньої єдності, утилітарної доцільності та художньої насиченості інтер'єру.

Меблі для НУШ, які відповідають сучасним вимогам товарознавства, мають стати творінням промислового мистецтва, створюватися на базі теорії технічної естетики – науки про закони формування і розвитку предметного середовища, що творчо поєднує класичну естетику, мистецтвознавство, соціологію, ергономіку, технології виробництва. При цьому естетичну цінність меблів для НУШ потрібно оцінювати не лише за зовнішніми параметрами (відповідність стилю, моді тощо), а й за спроможністю задовольняти певну частку духовних потреб дитини, сприяти зростанню рівня її духовного розвитку і загальної культури.

У найширшому розумінні всі шкільні меблі становлять складник навчального процесу школяра, вони пов'язані з учнем безпосередньо і через інші предмети. Тому меблі для НУШ мають максимально відображати особливості антропометрії, фізіології та психології конкретної дитини чи групи дітей, гармоніювати з усім комплексом предметів такого специфічного навчального середовища, яким є НУШ.

Найчастіше меблі для НУШ є продукцією серійного чи масового виробництва, якому притаманні високий ступінь механізації та автоматизації. Тому спосіб їх виробництва суттєво впливає на товарознавчі характеристики окремих меблевих виробів і значною мірою формує ці характеристики. Найбільш вагомими товарознавчими характеристиками усіх видів меблів для НУШ є функціональність і комфортність; використання у виготовленні одного виробу чи комплекту виробів – матеріалів різної природи; можливість проектування і серійного виготовлення та за індивідуальними розмірами і конфігурацією приміщень на уніфікованій базі; економічна ефективність,

екологічність і технологічність виготовлення; постійний розвиток асортименту та якості; надійність в експлуатації, довговічність і ремонтпридатність.

Меблева промисловість має виготовляти поштучні меблі для НУШ і комплекти таких меблів (набори). Але на ринку мають переважати комплекти меблів для розумової роботи (стіл + стілець) і зберігання засобів навчання (тумбочка + шафа + стелаж + етажерка в різних поєднаннях). Технологію виробництва цих меблів потрібно постійно вдосконалювати, послуговуючись високоефективними матеріалами (полімерними конструкційними матеріалами, синтетичним шпоном, високоефективними лакофарбовими матеріалами, швидкотверднучими клеями, надійною фурнітурою, тонкостінними профільними трубами й алюмінієвими погонажними деталями), значно підвищуючи рівень хімізації та зменшуючи витрати пилопродукції, струганого шпону, клеєної фанери. Належне місце у виробництві меблів для НУШ мають посісти комп'ютерні технології проектування і виготовлення виробів (особливо за індивідуальним замовленням).

Ринкові відносини спонукають національних виробників меблів для НУШ невинно працювати над якістю продукції, підвищуючи якість проектів та якість і культуру виробництва. Тому має ефективно функціонувати відома в сучасному виробництві меблів система захисту і упередження пошкодження виробів під час транспортування і зберігання – використання раціональних пакувальних матеріалів, транспортування меблів у спеціальних автомобілях із підйомною платформою й у транспортних пакетах тощо.

Вітчизняні меблі для НУШ повинні належно забезпечуватись системою товарної інформації – інструкціями з монтажу, експлуатації, ремонту; адресами сервісних центрів; інформацією про виробника.

Отже, відповідні зазначеним загальним вимогам меблі для НУШ, на думку фахівців, можуть задовольняти потреби окремих учнів, а також навчального процесу, який передбачає реформа освіти в Україні (Ustyomenko, & Krylevets (Uporiad.), 2021).

Відповідно до вимог методики судової товарознавчої експертизи меблевих виробів (Zhelavska, Pavlenko, Herashchenko, Maistrenko, Sorokina, & Moskalchuk, 2012), базових принципів товарознавчого дослідження меблів (Bednarchuk, & Shumskyi, 2009; *Ukrainska akademiia zovnishnoi torhivli*, 2000, DSTU 3993-2000) та Інструкції з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України, затвердженої наказом МВС України від 17 липня 2017 р.

№ 591, дослідження меблів для НУШ необхідно провести повним обсягом.

А втім, не аналізуючи загальновідомі (*Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy, 2017, Lupen 17, Instruksii z orhanizatsii*) етапи експертного дослідження (вивчення наданих ініціатором матеріалів, огляд об'єктів дослідження, оформлення результатів огляду тощо), насамперед виокремимо особливості дослідження відповідності меблів для НУШ чинним вимогам, що полягають у формуванні номенклатури нормативно-правових і нормативних документів, які потрібно використати, складаючи висновок судового експерта, і які у висновку судового експерта зазначаються як інформаційні джерела, використані під час експертизи.

Тому **першим етапом** дослідження меблів для НУШ убачається вивчення чинних (на потрібну дату, яка залежить від запитань, поставлених судовому експертові) нормативно-правових і нормативних документів на меблеві товари та формування номенклатури тих документів, які необхідні для надання об'єктивної відповіді на поставлені експертові запитання. А для встановлення відповідності досліджуваних меблів для НУШ чинним вимогам судовому експертові-товарознавцю необхідно сформулювати чотири умовні групи джерел інформації та відповідні документи: загальнотеоретичні, нормативно-правові, нормативні та надані ініціатором.

Загальнотеоретична інформаційна база дослідження меблів для НУШ, що являє собою складник інформаційної бази дослідження меблів для НУШ, найменш численна, оскільки формує лише понятійний апарат і найбільш загальні, науково обґрунтовані, широко вживані та належно апробовані товарознавчі положення у сфері меблевих товарів. Водночас, доводить аналіз наявних літературних джерел, загальнотеоретичну інформаційну базу дослідження відповідності меблів для НУШ чинним вимогам мають складати:

чинні стандарти, що регламентують терміни і визначення у сфері товарознавства меблів: ДСТУ 3993-2000 «Товарознавство. Терміни та визначення» та ДСТУ 2080-92 «Продукція меблевого виробництва. Терміни та визначення»;

фахові фундаментальні наукові, науково-практичні та навчальні видання (монографії, підручники, навчальні посібники з грифом МОН України тощо), наприклад підручник «Товарознавство. Непродовольчі товари: меблі» (Bednarchuk, & Shumskyi, 2009).

Формування загальнотеоретичної інформаційної бази дослідження дає судовому експертові науково обґрунтовані підстави стверджувати, що терміни щодо об'єктів дослідження та визначення

позначених ними понять відповідають термінології, якою послуговуються в чинних нормативно-правових і нормативних документах, у товарознавстві меблів та на ринку освітніх послуг.

Нормативно-правова інформаційна база дослідження меблів для НУШ, що являє собою складник інформаційної бази дослідження меблів для НУШ, також не численна, оскільки до неї входять відповідні накази Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства освіти і науки України, інших міністерств, які стосуються забезпечення НУШ меблями та організації чи проведення дослідження меблів у судовій товарознавчій експертизі. До цієї бази, впливає з аналізу наявних літературних джерел, входять:

Вимоги до шкільних меблів для Нової української школи (*Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, 2018, Serpen 21, Vymohy do shkilnykh mebliv dlia Novoi ukrainskoi shkoly*);

методичний посібник «Судово-товарознавча експертиза меблевих виробів» (Zhelavska, Pavlenko, Herashchenko, Maistrenko, Sorokina, & Moskalchuk, 2012);

Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи (*Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, 2018, Berezen 23, Metodychni rekomendatsii shchodo orhanizatsii osvithnoho prostoru Novoi ukrainskoi shkoly*);

Єдиний закупівельний словник. ДК 021:2015 (*Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy, 2015, Hruden 23, Natsionalnyi klasyfikator DK 021:2015 «Iedynyi zakupivelnii slovnyk»*).

Нормативна інформаційна база дослідження меблів для НУШ. Відповідно до (*Ukrainska akademiia zovnishnoi torhivli, 2000, DSTU 3993-2000*) нормативними документами, які судовий експерт-товарознавець повинен використовувати, встановлюючи відповідність меблів для НУШ чинним вимогам, убачаються державні стандарти України.

Цей складник інформаційної бази дослідження меблів для НУШ потребує окремого аналітичного розгляду, оскільки загальна кількість державних стандартів на меблі сягає десятків одиниць, а кожен із цих стандартів містить посилання на інші стандарти.

Загалом в Україні чинні різні категорії стандартів: міжнародні (ISO) та міждержавні стандарти (МДС), державні стандарти України (ДСТУ), галузеві стандарти України (ГСТУ) і технічні умови України (ТУУ). Водночас ISO, МДС і ДСТУ розроблені на окремі групи однорідної продукції міжгалузевого виробництва і на продукцію меблевого виробництва, яка має важливе народногосподарське значення; вони регламен-

тують діючі та перспективні показники якості, головні параметри і розмірні характеристики виробів, загальні вимоги до них і методи контролю. Утім, ДСТУ містять вимоги, яким повинна відповідати вся меблева продукція, що реалізується на території України. У ГС, які поширюються на групу однорідної продукції галузевого виробництва та на конкретну продукцію, зазначені додаткові вимоги, не передбачені ДСТУ, але потрібні для розроблення, виробництва та експлуатації продукції.

Щодо меблевих товарів в Україні, засвідчує аналіз нормативних документів, чинні різні категорії стандартів, до переліку яких (*Leonorm – server normatyvnykh dokumentiv, b. d.*) входить 117 стандартів різних видів (від стандарту визначається його змістом), що регламентують загальні технічні вимоги; загальні технічні умови; методи контролю і випробувань; параметри і розміри, типи, сортамент, марки, а також правила приймання, маркування, упакування, транспортування, зберігання (див. табл.).

Таблиця

Дані про види стандартів на меблеві товари

Вид стандарту	Кількість стандартів	Частка, %
Технічні умови	8	7
Загальні технічні умови	27	23
Терміни та визначення	5	4
Методи випробувань	34	29
Функціональні розміри	39	33
Вимоги безпеки	3	3
Номенклатура показників	1	1
Усього	117	100

Загальний аналіз змісту зазначених нормативних документів показав:

стандарти загальнотехнічного характеру поділяються на окремі види (терміни і визначення, номенклатура, загальні вимоги і норми, методи випробувань);

стандарти загальних технічних умов регламентують загальні характеристики споживних властивостей і вимоги до продукції при її виготовленні, доставці і експлуатації та встановлюють правила приймання, методи оцінювання якості, вимоги до маркування, упакування, транспортування і зберігання;

стандарти параметрів і розмірів містять дані про форми і розміри готових (завершених) виробів чи їх окремих частин, деталей, вузлів тощо;

стандарти марок регламентують хімічний склад матеріалів, номенклатуру марок, а іноді й споживні властивості товарів;

стандарти правил приймання містять єдиний порядок приймання продукції за кількістю і якістю, розмір партії товару, розмір проби і метод її відбору (це необхідно для забезпечення об'єктивності результатів випробувань);

стандарти методів контролю регламентують методику визначення властивостей товару, у них зазначаються правила і методи відбору проб, підготування їх до проведення випробувань, правила зберігання та опломбування проб (усе це дозволяє

забезпечити єдність оцінювання якості товарів);

окрема група стандартів містить правила маркування, упакування, транспортування і зберігання меблевої продукції.

Крім того, для дотримання принципів судово-експертної діяльності (*Verkhovna Rada Ukrainy, 1994, Liutyi 25, Pro sudovu ekspertyzu*), досліджуючи відповідність меблів для НУШ вимогам чинних нормативних документів, судовий експерт-товарознавець має використовувати такі стандарти на меблеві товари:

ДСТУ ГОСТ 16371:2016. Меблі. Загальні технічні умови;

ДСТУ ГОСТ 22046:2004. Меблі для навчальних закладів. Загальні технічні умови;

ГОСТ 11015-93 (ISO 5970-79). Столы ученические. Типы и функциональные размеры;

ГОСТ 11016-93 (ISO 5970-79). Стулья ученические. Типы и функциональные размеры.

Формування нормативно-правової та нормативної інформаційної бази дослідження дає судовому експертові науково обґрунтовані підстави стверджувати, що визначення підходів, методів і принципів, використаних під час цієї експертизи, базується на чинних нормативно-правових актах і нормативних документах із питань проведення судової товарознавчої експертизи.

Надана ініціатором інформаційна база дослідження меблів для НУШ. Теоретичні поло-

ження експертизи товарів (Kolomiets, Prytul'ska, & Romanenko, 2001) і товарознавства меблевих товарів (Bednarchuk, & Shumskyi, 2009), а також практичний досвід у сфері судової товарознавчої експертизи засвідчують, що обов'язковими інформаційними джерелами, які судовий експерт-товарознавець повинен вимагати від ініціатора та використовувати, досліджуючи відповідність меблів для НУШ вимогам чинних нормативних документів, є технічний опис та/чи специфікація до документації, згідно з якою закуплено та поставлено досліджувані меблі для НУШ.

Отже, отримані результати дозволяють стверджувати, що в спеціальних джерелах бракує інформації про товарознавчі дослідження меблів для НУШ. Найбільш вагомими товарознавчими характеристиками цих меблів: функціональність і комфортність; можливість відображати особливості антропометрії, фізіології і психології школярів, гармоніювати з комплексом предметів НУШ як освітнього середовища; виготовлення на уніфікованій базі; екологічність; надійність, довговічність, ремонтпридатність. Відповідні цим вимогам меблі для НУШ задовольнятимуть потреби учнів, а також процесу навчання, який передбачає реформа освіти в Україні. Окремі вимоги до меблів для НУШ стандартизовані, а встановлення відповідності конкретних меблевих виробів вимогам чинних державних стандартів – актуальна проблема судової товарознавчої експертизи. Першим етапом такого дослідження є формування номенклатури нормативно-правових і нормативних документів, необхідних судовому експертові для надання повної та об'єктивної відповіді на поставлені запитання. Цей перелік має містити чотири умовні групи джерел інформації та відповідні документи: загальнотеоретичні, нормативно-правові, нормативні та надані ініціатором. Для встановлення відповідності столів і стільців для НУШ вимогам державних стандартів судовий експерт-товарознавець під час проведення експертизи повинен послуговуватися такими інформаційними джерелами:

ДСТУ 3993-2000. Товарознавство. Терміни та визначення;

ДСТУ 2080-92. Продукція меблевого виробництва. Терміни та визначення;

«Товарознавство. Непродовольчі товари: меблі» (М. С. Беднарчук, О. В. Шумський) – підручник із грифом МОН України;

«Судово-товарознавча експертиза меблевих виробів» (О. О. Желавська, О. В. Павленко, Л. В. Геращенко, О. О. Майстренко, В. О. Сорокіна, І. В. Москальчук) – методичний посібник, що входить до переліку рекомендованої науково-технічної та довідкової літератури, використовуваної

під час судових експертиз, затверджений Міністерством юстиції України;

Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи (затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 23 березня 2018 р. № 283);

Вимоги до шкільних меблів для Нової української школи (повідомлені Міністерством освіти і науки України 21 серпня 2018 р.);

Єдиний закупівельний словник. ДК 021:2015; ДСТУ ГОСТ 16371:2016. Меблі. Загальні технічні умови;

ДСТУ ГОСТ 22046:2004. Меблі для навчальних закладів. Загальні технічні умови;

ГОСТ 11015-93 (ISO 5970-79). Столы ученические. Типы и функциональные размеры;

ГОСТ 11016-93 (ISO 5970-79). Стулья ученические. Типы и функциональные размеры;

специфікація до тендерної документації (надана ініціатором).

Наукова новизна

Уперше у вітчизняній судовій товарознавчій експертизі: сформульовано загальні вимоги до основних споживних властивостей меблів для НУШ, які забезпечують задоволення потреб реформи освіти в Україні; сформовано науково обґрунтовану номенклатуру нормативних документів, необхідних судовому експертові для проведення повного дослідження та надання об'єктивного висновку про відповідність стандартизованих показників споживних властивостей меблів для Нової української школи вимогам, передбаченим чинними державними стандартами України.

Висновки

1. Результатами науково-дослідних і пошукових робіт та узагальнення практичного досвіду діяльності Львівського НДЕКЦ МВС доведено, що науково-теоретична і практична проблема товарознавчого дослідження меблів для НУШ потребує невідкладного розв'язання. Водночас констатовано, що розвідку в цьому напрямі здійснено у три етапи. На першому акцентовано увагу на розкритті товарознавчих особливостей меблів для НУШ; аналізуванні чинних в Україні нормативних документів на меблі для НУШ і формуванні нормативно-правової та нормативної бази дослідження. Другим і третім етапами передбачено розроблення загальних положень (понятійний апарат, класифікація, товарознавча характеристика тощо) та встановлення відповідності меблів для НУШ вимогам чинних державних стандартів України – їх результати висвітлюватимуться окремими повідомленнями.

2. Виокремлено товарознавчі характеристики меблів для НУШ, серед яких основні:

функціональність і комфортність; відповідність антропометрії, фізіології і психології школярів, а також комплексу предметів НУШ як освітнього середовища; виготовлення на уніфікованій базі; екологічність; надійність, довговічність, ремонтпридатність. Водночас розкрито особливості дослідження відповідності меблів для НУШ чинним вимогам, що полягають у формуванні номенклатури нормативно-правових і нормативних документів, які потрібно використати, складаючи висновок судового експерта, і які у висновку судового експерта зазначаються як інформаційні джерела, використані під час експертизи. Утім, для встановлення відповідності досліджуваних меблів для НУШ чинним вимогам судовому експертів-товарознавцю необхідно сформулювати чотири умовні групи джерел інформації та відповідні документи (загальнотеоретичні, нормативно-правові, нормативні та надані ініціатором).

3. Запропоновано перелік нормативно-правових і нормативних документів для встановлення судовим експертом-товарознавцем відповідності столів і стільців для НУШ чинним вимогам: ДСТУ

3993-2000. Товарознавство. Терміни та визначення; ДСТУ 2080-92. Продукція меблевого виробництва. Терміни та визначення; «Товарознавство. Непродовольчі товари: меблі» (підручник); «Судово-товарознавча експертиза меблевих виробів» (методичний посібник); Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи; Вимоги до шкільних меблів для Нової української школи; Єдиний закупівельний словник. ДК 021:2015; ДСТУ ГОСТ 16371:2016. Меблі. Загальні технічні умови; ДСТУ ГОСТ 22046:2004. Меблі для навчальних закладів. Загальні технічні умови; ГОСТ 11015-93 (ISO 5970-79). Столы ученические. Типы и функциональные размеры; ГОСТ 11016-93 (ISO 5970-79). Стулья ученические. Типы и функциональные размеры; специфікація до тендерної документації (надана ініціатором).

Крім того, слід наголосити, що отримані результати дослідження поглиблюють методичні, нормативно-правові та практичні питання судової експертизи, які сприяють розвитку інформаційної бази судової експертизи через широке використання державних стандартів України.

References

- Barrett, P., Davies, F., Zhang, Y., & Barrett, L. (2015). The impact of classroom design on pupils' learning: Final results of a holistic, multi-level analysis. *Building and Environment*, 89, 118–133.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2015.02.013>
- Bednarchuk, M. S., & Shumskyi, O. V. (2009). *Tovarovnavstvo. Neprodovolchi tovary: mebli*: pidruch. dlia stud. vyshch. navch. zakladiv. Lviv: Mahnoliia 2006. 424 s. [in Ukrainian].
- Bulakh, L. M., & Striletska, N. M. (2022). Teoretychni aspekty vykorystannia LEGO tekhnolohii v osvithnomu protsesi pochatkovoї Novoi ukrainskoi shkoly [Theoretical aspects of integrating lego technology into the educational space of the New ukrainian school]. *Molodyi vchenyi*, 2(102), 112–115 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-2-102-23>
- Hurkova, T. (2020). Zmistova skladova stvorennia suchasnoho osvithnoho seredovyscha v NUSH [The content component of creating a modern educational environment in New Ukrainian School]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*, 4, 17–25 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2020.224071>
- Kolomiiets, T. M., Prytulska, N. V., & Romanenko, O. L. (2001). *Ekspertyza tovariv*. Kyiv: Kyivskiy natsionalnyi torhovelno-ekonomichnyi universytet. 274 s. [in Ukrainian].
- Kosenko, D. Yu. (2015a). Predmetno-prostorove seredovyshe Valdorfskoi shkoly: praktyka ta pryntsyipy formuvannia. U V. B. Khalamendyk (Zah. red.), *Valdorfska pedahohika v konteksti suchasnykh osvitnykh vyklykiv*: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. (21 zhovtnia 2014 r., Kyiv). Zaporizhzhia: Dyke Pole. S. 100–114. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/2672/1/20161031_Kosenko_P100-114.pdf [in Ukrainian].
- Kosenko, D. Yu. (2015b). Uchnivski mebli: rozvytok, problemy, tendentsii [Classroom furniture: development, problems, perspectives]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnolohii ta dyzainu. Serii: Tekhnichni nauky*, 3(86), 254–262. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/494/1/V86_P254-262.pdf [in Ukrainian].
- Kosenko, D. Yu. (2021). *Dyzain interieru zakladiv serednoi osvity: istorychnyi rozvytok i suchasni tendentsii* [The interior design of secondary education institutions: historical development and modern trends] (Dysertatsiia kandydata mystetstvoznavstva). Kyivskiy natsionalnyi universytet tekhnolohii ta dyzainu, Kyiv, Ukraina. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19062/1/diss_Kosenko.pdf [in Ukrainian].
- Kovalchuk, M. S. (2020). Osoblyvosti doslidzhennia meblevykh vyrobiv pid chas vykonannia sudovoi tovaroznavchoї ekspertyzy [Features of the study of furniture in the performance of forensic examination]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 6, 229–231 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-6/55>
- Leonorm – server normatyvnykh dokumentiv. (b. d.). Uziato 05.05.2022 iz <http://www.leonorm.lviv.ua/> [in Ukrainian].
- Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy. (2015, Hruden 23). *Natsionalnyi klasyfikator DK 021:2015 «Iedynyi zakupivelnyi slovnyk»*: zatv. nakazom No 1749. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1749731-15#n14> [in Ukrainian].

- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2018, Berezen 23). *Metodychni rekomendatsii shchodo orhanizatsii osvitnoho prostoru Novoi ukrainskoi shkoly: zatv. nakazom № 283*. <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5ab/dfe/87d/5abdfe87d0973124844943.pdf> [in Ukrainian].
- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2018, Serpen 21). *Vymohy do shkilnykh mebliv dlia Novoi ukrainskoi shkoly: informatsiine povidomlennia No b/n*. <https://base.kristti.com.ua/?p=7317> [in Ukrainian].
- Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy. (2017, Lypen 17). *Instruktsii z orhanizatsii provedennia ta oformlennia ekspertnykh provadzhen u pidrozdilakh Ekspertnoi sluzhby Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy: zatv. nakazom No 591*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17#Tex> [in Ukrainian].
- Nova ukrainska shkola: zasoby navchannia y obladnannia pochatkovykh klasiv. (2021, Lypen 12). *Tsyfrove vydavnytstvo MCFR. Pedrada: portal osvitian Ukrainy*. <https://www.pedrada.com.ua/article/2218-nova-ukrainska-shkola-zasobi-navchannya-y-obladnannya-pochatkovih-klasiv> [in Ukrainian].
- Petrova, I. A. (2011). Ekspertne doslidzhennia mebliv pry provedenni sudovo-tovarovnavchykh ekspertyz. *Pravo i suspilstvo*, 6, 191–196. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pis_2011_6_40.pdf [in Ukrainian].
- Rodrigues, P., & Pandeirada, J. (2018). When visual stimulation of the surrounding environment affects children's cognitive performance. *Journal of experimental child psychology*, 176, 140–149.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2018.07.014>
- Seredynskiy, V. V., & Novytska, I. M. (2021). Osoblyvosti tovaroznavchoho doslidzhennia miakykh ta korpusnykh mebliv [Features of forensic commodity examination of upholstered and cabinet furniture]. *Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky*, 23(1), 336–347 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2021.26>
- Shevchenko, O. M. (2020). Nova ukrainska shkola: dosvid i perspektyvy [New Ukrainian school: experience and prospects]. *Aktualni problemy psykholohii v zakladakh osvity*, 10, 194–202 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.31812/psychology.v0i10.3926>
- Sukhikh, A. S. (2018). Zdoroviazberzhuvalne vykorystannia prohramno-aparatnykh zasobiv uchniamy 5–9 klasiv u zakladakh zahalnoi serednoi osvity: monohrafiia. *Teoriia ta metodyka navchannia matematyky, fizyky, informatyky* (T. XVI, vyp. 2(45): spetsvyp. «Monohrafiia u zhurnali», 250 s.) [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.31812/123456789/3655>
- Ukrainska akademiia zovnishnoi torhivli. (2000). *DSTU 3993-2000. Tovaroznavstvo. Terminy ta vyznachennia* [Chynnyi vid 2001-01-01]. Kyiv: Derzhstandart Ukrainy. 24 s. [in Ukrainian].
- Ustymenko, T. A., & Krylevets, M. P. (Uporiad.). (2021). *Krashchi praktyky NUSh na Poltavshchyni: zb. materialiv*. Poltava: POIPPO. 58 s. <https://ed.poippo.pl.ua/handle/022518134/764> [in Ukrainian].
- Verkhovna Rada Ukrainy. (1994, Liutyi 25). *Pro sudovu ekspertyzu: Zakon No 4038-XII*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> [in Ukrainian].
- Zhelavska, O. O., Pavlenko, O. V., Herashchenko, L. V., Maistrenko, O. O., Sorokina, V. O., & Moskalchuk, I. V. (2012). *Sudovo-tovarovnavcha ekspertyza meblevykh vyrobiv: metod. posib*. Kyiv: KNDISE. 118 s. [in Ukrainian].

Список використаних джерел

- Barrett, P., Davies, F., Zhang, Y., & Barrett, L. (2015). The impact of classroom design on pupils' learning: Final results of a holistic, multi-level analysis. *Building and Environment*, 89, 118–133.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2015.02.013>
- Беднарчук, М. С., & Шумський, О. В. (2009). *Товарознавство. Непродовольчі товари: меблі: підруч. для студ. вищ. навч. закладів*. Львів: Магнолія 2006. 424 с.
- Булах, Л. М., & Стрілецька, Н. М. (2022). Теоретичні аспекти використання LEGO технології в освітньому процесі початкової Нової української школи [Theoretical aspects of integrating lego technology into the educational space of the New ukrainian school]. *Молодий вчений*, 2(102), 112–115.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-2-102-23>
- Гуркова, Т. (2020). Змістова складова створення сучасного освітнього середовища в НУШ [The content component of creating a modern educational environment in New Ukrainian School]. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*, 4, 17–25.
DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2020.224071>
- Коломієць, Т. М., Пригудська, Н. В., & Романенко, О. Л. (2001). *Експертиза товарів*. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет. 274 с.
- Косенко, Д. Ю. (2015a). Предметно-просторове середовище Вальдорфської школи: практика та принципи формування. У В. Б. Халамендик (Заг. ред.), *Вальдорфська педагогіка в контексті сучасних освітніх викликів: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (21 жовтня 2014 р., Київ)*. Запоріжжя: Дике Поле. С. 100–114. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/2672/1/20161031_Kosenko_P100-114.pdf
- Косенко, Д. Ю. (2015b). Учнівські меблі: розвиток, проблеми, тенденції [Classroom furniture: development, problems, perspectives]. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія: Технічні науки*, 3(86), 254–262. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/494/1/V86_P254-262.pdf
- Косенко, Д. Ю. (2021). *Дизайн інтер'єру закладів середньої освіти: історичний розвиток і сучасні тенденції*

- [The interior design of secondary education institutions: historical development and modern trends] (Дисертація кандидата мистецтвознавства). Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19062/1/diss_Kosenko.pdf
- Ковальчук, М. С. (2020). Особливості дослідження меблевих виробів під час виконання судової товарознавчої експертизи [Features of the study of furniture in the performance of forensic examination]. *Юридичний науковий електронний журнал*, 6, 229–231.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-6/55>
- Леонорм – сервер нормативних документів. (б. д.). Узято 05.05.2022 із <http://www.leonorm.lviv.ua/>
- Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. (2015, Грудень 23). *Національний класифікатор ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник»*: затв. наказом № 1749. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1749731-15#n14>
- Міністерство освіти і науки України. (2018, Березень 23). *Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи*: затв. наказом № 283. <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5ab/dfe/87d/5abdf87d0973124844943.pdf>
- Міністерство освіти і науки України. (2018, Серпень 21). *Вимоги до шкільних меблів для Нової української школи*: інформаційне повідомлення № 6/н. <https://base.kristti.com.ua/?p=7317>
- Міністерство внутрішніх справ України. (2017, Липень 17). *Інструкції з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України*: затв. наказом № 591. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17#Text>
- Нова українська школа: засоби навчання й обладнання початкових класів. (2021, Липень 12). *Цифрове видавництво MCFR. Педрада: портал освітян України*. <https://www.pedrada.com.ua/article/2218-nova-ukrainska-shkola-zasobi-navchannya-u-obladnannya-pochatkovih-klasv>
- Петрова, І. А. (2011). Експертне дослідження меблів при проведенні судово-товарознавчих експертиз. *Право і суспільство*, 6, 191–196. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pis_2011_6_40.pdf
- Rodrigues, P., & Pandeirada, J. (2018). When visual stimulation of the surrounding environment affects children's cognitive performance. *Journal of experimental child psychology*, 176, 140–149.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2018.07.014>
- Серединський, В. В., & Новицька, І. М. (2021). Особливості товарознавчого дослідження м'яких та корпусних меблів [Features of forensic commodity examination of upholstered and cabinet furniture]. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*, 23(1), 336–347.
DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2021.26>
- Шевченко, О. М. (2020). Нова українська школа: досвід і перспективи [New Ukrainian school: experience and prospects]. *Актуальні проблеми психології в закладах освіти*, 10, 194–202.
DOI: <https://doi.org/10.31812/psychology.v0i10.3926>
- Сухих, А. С. (2018). Здоров'язбережувальне використання програмно-апаратних засобів учнями 5-9 класів у закладах загальної середньої освіти: монографія. *Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики* (Т. XVI, вип. 2(45): спецвип. «Монографія у журналі», 250 с.).
DOI: <https://doi.org/10.31812/123456789/3655>
- Українська академія зовнішньої торгівлі. (2000). *ДСТУ 3993-2000. Товарознавство. Терміни та визначення* [Чинний від 2001-01-01]. Київ: Держстандарт України. 24 с.
- Устименко, Т. А., & Крилевець, М. П. (Упоряд.). (2021). *Кращі практики НУШ на Полтавщині*: зб. матеріалів. Полтава: ПОІППО. 58 с. <https://ed.poippo.pl.ua/handle/022518134/764>
- Верховна Рада України. (1994, Лютий 25). *Про судову експертизу*: Закон № 4038-XII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
- Желавська, О. О., Павленко, О. В., Геращенко, Л. В., Майстренко, О. О., Сорокіна, В. О., & Москальчук, І. В. (2012). *Судово-товарознавча експертиза меблевих виробів*: метод. посіб. Київ: КНДІСЕ. 118 с.

M. Bednarchuk, *Cand. Sc. (Technical), Professor,*
Head of the Monitoring and Information Support Sector,
Lviv Scientific Research Forensic Center,
MIA of Ukraine, Lviv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4327-8390>

Ya. Zaiats, *Postgraduate Student,*
Lviv University of Trade and Economics, Lviv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3763-3701>

S. Dolynskiy, *Deputy Head of the Department of Commodity,*
Automotive and Gemological Research –
Head of the Sector of Commodity and Gemological Research
Lviv Scientific Research Forensic Center,
MIA of Ukraine, Lviv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9282-3893>

O. Yarovyi, *Head of the Sector of Automotive Research,*
Lviv Scientific Research Forensic Center,
MIA of Ukraine, Lviv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8772-7111>

FEATURES OF JUDICIAL COMMODITY EXAMINATION OF SCHOOL FURNITURE

MESSAGE 1

COMMODITY REQUIREMENTS FOR FURNITURE FOR THE NEW UKRAINIAN SCHOOL, REGULATORY FRAMEWORK AND REGULATORY DOCUMENTS FOR THEIR INVESTIGATION BY A FORENSIC EXPERT

The purpose of the article is to scientifically substantiate and form the regulatory framework and a list of regulations that will ensure the maximum possible degree of completeness of expert research and solve the current scientific and practical problem of establishing compliance with actual existing in educational institutions furniture for NUS current requirements for this furniture product. **Methodology.** The reliability of the results and conclusions of this theoretical study is ensured by using a set of general scientific (analysis and synthesis, induction and deduction, analogy and modeling, abstraction and concretization, systems analysis) and special methods of cognition (thought experiment, idealization, formalization, generalization, convergence). **Scientific novelty.** For the first time in the domestic forensic commodity examination: the general requirements to the basic consumer properties of furniture for NUS which formulate satisfaction of needs of reform of education in Ukraine are formulated; a scientifically substantiated nomenclature of normative documents necessary for a forensic expert to conduct a full study and provide an objective opinion on the compliance of standardized indicators of consumer properties of furniture for the New Ukrainian School to the requirements of current state standards of Ukraine. **Conclusions.** The results of research work and generalization of practical experience of the Lviv Scientific Research Forensic Center MIA of Ukraine proved that the scientific-theoretical and practical problem of commodity research of furniture for the New Ukrainian school (NUS) needs to be solved immediately. At the same time, it was stated that the reconnaissance in this direction was carried out in three stages. The first focuses on the disclosure of commodity features of furniture for NUS; analysis of current normative documents on furniture for NUS in Ukraine and formation of normative-legal and normative base of research. The second and third stages provide for the development of general provisions (conceptual apparatus, classification, commodity characteristics, etc.) and establishing compliance of furniture for NUS with the requirements of current state standards of Ukraine – their results will be covered in separate reports. Commodity characteristics of furniture for NUS are singled out, among which the main ones are: functionality and comfort; compliance of anthropometry, physiology and psychology of schoolchildren, as well as a set of subjects of NUS as an educational environment; manufacturing on a unified basis; environmental friendliness; reliability, durability, maintainability. At the same time, the peculiarities of the study of conformity of furniture for NUS to the current requirements are revealed, which consist in the formation of the nomenclature of normative-legal and normative documents to be used when drawing up the forensic expert's opinion. However, in order to establish the conformity of the studied furniture for NUS to the current requirements of the forensic commodity expert, it is necessary to form four conditional groups of information sources and relevant documents (general theoretical, normative-legal, normative and provided by the initiator). The list of normative-legal and normative documents for establishment by forensic expert-commodity expert of conformity of tables and chairs for NUS to current requirements is offered: DSTU 3993-2000. Commodity science. Terms and definitions; DSTU 2080-92. Furniture products. Terms and definitions; "Commodity science. Non-food products: furniture" (textbook); "Forensic examination of furniture" (manual); Methodical recommendations on the organization of the educational space of the New Ukrainian school; Requirements for school furniture for the New Ukrainian School; The only purchasing dictionary. DK 021: 2015; DSTU GOST 16371: 2016. Furniture. General

technical conditions; DSTU GOST 22046: 2004. Furniture for educational institutions. General technical conditions; GOST 11015-93 (ISO 5970-79). Student tables. Types and functional dimensions; GOST 11016-93 (ISO 5970-79). School chairs. Types and functional dimensions; specification to the tender documentation (provided by the initiator). In addition, it should be emphasized that the results of the study deepen the methodological, regulatory and practical issues of forensic science, which contribute to the development of the information base of forensic science through the widespread use of state standards of Ukraine.

Keywords: New Ukrainian school; furniture for the New Ukrainian School; furniture requirements; commodity requirements for furniture for the New Ukrainian School; normative-legal and normative documents; forensic cargo expertise; forensic examination of school furniture.

М. С. Беднарчук, кандидат технических наук, профессор,
заведующий сектором мониторинга

и информационного обеспечения,

Львовский научно-исследовательский экспертно-

криминалистический центр МВД Украины, г. Львов

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4327-8390>

Я. И. Заяць, аспирант,

Львовский торгово-экономический университет, г. Львов

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3763-3701>

С. М. Дольнський, заместитель заведующего отделом

товароведческих, автотовароведческих

и геммологических исследований –

заведующий сектором товароведческих

и геммологических исследований,

Львовский научно-исследовательский экспертно-

криминалистический центр МВД Украины, г. Львов

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9282-3893>

О. Д. Яровый, заведующий сектором

автотовароведческих исследований,

Львовский научно-исследовательский экспертно-

криминалистический центр МВД Украины, г. Львов

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8772-7111>

ОСОБЕННОСТИ СУДЕБНОЙ ТОВАРОВЕДЧЕСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ ШКОЛЬНОЙ МЕБЕЛИ

СООБЩЕНИЕ 1

ТОВАРОВЕДЧЕСКИЕ ТРЕБОВАНИЯ К МЕБЕЛИ ДЛЯ НОВОЙ УКРАИНСКОЙ ШКОЛЫ, НОРМАТИВНО-ПРАВОВАЯ БАЗА И НОРМАТИВНЫЕ ДОКУМЕНТЫ ДЛЯ ИХ ИССЛЕДОВАНИЯ СУДЕБНЫМ ЭКСПЕРТОМ

Цель статьи состоит в научном обосновании и формировании нормативно-правовой базы и перечня нормативных документов, позволяющих обеспечить максимально возможную степень полноты экспертного исследования и решить актуальную научно-практическую задачу по определению соответствия фактически имеющейся в наличии в учреждениях образования мебели для Новой украинской школы действующим требованиям к этой продукции мебельного производства. **Методология.** Достоверность полученных результатов и выводов этого исследования обеспечена использованием комплекса общенаучных (анализ и синтез, индукция и дедукция, аналогия и моделирование, абстрагирование и конкретизация, системный анализ) и специальных методов познания (мысленный эксперимент, идеализация, формализация, обобщение, конвергенция). **Научная новизна.** Впервые в отечественной судебной товароведческой экспертизе: сформулированы общие требования к основным потребительским свойствам мебели для Новой украинской школы, обеспечивающие удовлетворение потребностей реформы образования в Украине; сформирована научно обоснованная номенклатура нормативных документов, необходимых судебному эксперту для проведения полного исследования и предоставления объективного заключения о соответствии стандартизированных показателей потребительских свойств мебели для Новой украинской школы тем требованиям, которые предусмотрены действующими государственными стандартами Украины. **Выводы.** В результате научно-исследовательских

и поисковых работ, обобщения практического опыта деятельности Львовского НИЭКЦ МВД доказано, что научно-теоретическая и практическая проблема товароведческого исследования мебели для Новой украинской школы требует быстрого решения. Одновременно констатируется, что разведка в этом направлении осуществлена в три этапа. На первом акцентируется внимание на раскрытии товароведческих особенностей мебели для Новой украинской школы; анализе действующих в Украине нормативных документов на мебель для Новой украинской школы и формировании нормативно-правовой базы исследования. Вторым и третьим этапом предусмотрены разработка общих положений (понятийный аппарат, классификация, товароведческая характеристика и т. п.) и установление соответствия мебели для Новой украинской школы требованиям действующих государственных стандартов Украины – их результаты будут изложены в отдельных сообщениях. Выделены товароведческие характеристики мебели для Новой украинской школы, среди которых основные: функциональность и комфортность; соответствие антропометрии, физиологии и психологии школьников, а также комплексу предметов Новой украинской школы как образовательной среды; изготовление на унифицированной базе; экологичность; надежность, долговечность, ремонтпригодность. Одновременно раскрыты особенности исследования соответствия мебели для Новой украинской школы действующим требованиям, состоящих в формировании номенклатуры нормативно-правовых и нормативных документов, которые нужно использовать, составляя заключения судебного эксперта, и которые в заключении судебного эксперта именуется как информационные источники, используемые во время экспертизы. При этом для установления соответствия изучаемой мебели для Новой украинской школы действующим требованиям судебному эксперту-товароведу необходимо сформировать четыре условные группы источников информации и соответствующие документы (общетеоретические, нормативно-правовые, нормативные и предоставленные инициатором). Предложен перечень нормативно-правовых и нормативных документов для установления судебным экспертом-товароведом соответствия столов и стульев для Новой украинской школы действующим требованиям: ДСТУ 3993-2000. Товарознавство. Терміни та визначення; ДСТУ 2080-92. Продукція меблевого виробництва. Терміни та визначення; «Товарознавство. Непродовольчі товари: меблі» (учебник); «Судово-товарознавча експертиза меблевих виробів» (методическое пособие); *Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи*; *Вимоги до шкільних меблів для Нової української школи*; *Єдиний закупівельний словник. ДК 021:2015*; ДСТУ ГОСТ 16371:2016. Меблі. Загальні технічні умови; ДСТУ ГОСТ 22046:2004. Меблі для навчальних закладів. Загальні технічні умови; ГОСТ 11015-93 (ISO 5970-79). Столы ученические. Типы и функциональные размеры; ГОСТ 11016-93 (ISO 5970-79). Стулья ученические. Типы и функциональные размеры; спецификация к тендерной документации (предоставленная инициатором). Кроме того, следует подчеркнуть, что полученные результаты исследования углубляют методические, нормативно-правовые и практические вопросы судебной экспертизы, способствующие развитию информационной базы судебной экспертизы за счет широкого использования государственных стандартов Украины.

Ключевые слова: Новая украинская школа; мебель для Новой украинской школы; требования к мебели; товароведческие требования к мебели для Новой украинской школы; нормативно-правовые и нормативные документы; судебная товароведческая экспертиза; судебная товароведческая экспертиза школьной мебели.